

Bepalingen aangaande het vaststellen eener toelage boven de militaire pensioenen bij de zeemagt, ter zake van werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen.

(Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs.)

in tijd van vrede bij de bataillons kunnen worden ingedeeld, maar in tijd van oorlog tot afzonderlijke bataillons enz. vereenigd moeten worden. De bataillons-kommandanten, de staven enz. moeten daarvoor aanwezig zijn, want reeds nu is er gebrek aan officieren en in oorlogstijd zullen er nog vele officieren noodig zijn voor de schutterij en speciale betrekkingen. Op deze uitgaven is niet gerekend, en evenmin op de verhooging van het cijfer der pensioenen;

4°. Eindelijk kan men als zeker stellen dat, dewijl nu alleen gesproken wordt van de *infanterie*, latere Regering uit de vermeerdering van het leger van 55 000 tot 70 000 man aanleiding zullen nemen om vermeerdering van staven, intendance, geneeskundig personeel, welligt van cavalerie, artillerie te verlangen. En op welken grond zal deze wensch dan in billijkheid bestreden kunnen worden?

De raming der Regering is derhalve veel te laag, en wanneer zij enkele tonnen gouds voldoende acht om 15 000 man militie te onderhouden, dan kan dat lage cijfer alleen verkregen zijn door aan die 15 000 man een geheel onvoldoend kader te geven en ze te weinig te oefenen. (1) Aan zulke weinig geoefende en slecht geëncadreerde militie heeft men in de werkelijkheid niet veel.

De ondergeteekende is tegen eene zoo aanmerkelijke verhooging van het militie-contingent omdat hij de verdediging van het land zeer goed zonder die verhooging mogelijk acht. En hij zou het zeer betreuren wanneer het der Regering mogt gelukken eene meerderheid voor de voorgestelde vermeerdering te verwerven. De *reactie* tegen de hooge begrotingen voor het krijgswesen kan in Europa niet uitblijven en zal, wanneer zij elders is begonnen, zich spoedig ook hier doen gevoelen. En dan zal, *onder de pressie van het oogenblik*, gelijk men dat in Oostenrijk en ook ten onzent heeft gezien het krijgswesen op alle punten ingekrompen worden welligt zonder overleg en zonder naauwkeurig onderzoek. Juist daarom moet eene Regering, die de toestanden goed inziet, naar de subjective meening van den steller dezer Nota, in deze tijden het krijgswesen blijvend en duurzaam (dus bij de wet) regelen, maar die regeling op niet hooger leest schoeien dan met de finantie en personele krachten des lands overeenkomt. Wie dat doet, zal zich blijvende aanspraak verwerven op den dank van allen, die prijs stellen op ons onafhankelijk volksbestaan; wie, gebruik makende van het gunstig oogenblik, zonder voldoende gronden, slechts naar uitbreiding en vermeerdering streeft en de oorlogsuitgaven buitensporig opvoert, bereidt, naar de vaste overtuiging van den steller dezer Nota, den achteruitgang van het krijgswesen voor.

's Gravenhage, 24 October 1867.

DE ROO VAN ALDERWERELT.

[58. 5.]

VOORLOOPIG VERSLAG der Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van wet houdende bepalingen aangaande het vaststellen eener toelage boven de militaire pensioenen bij de zeemagt, ter zake van werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen.

§ 1. Bij de overweging van het wets-ontwerp, houdende bepalingen aangaande het vaststellen eener toelage boven de militaire pensioenen bij de zeemagt, ter zake van werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen, werd door enkele leden de wensch geuit, dat maatregelen als deze, gemeenschappelijk door de Departementen van Marine, Kolonien en Oorlog mogten worden beraamd en uitgevoerd. Daardoor alleen kan op den duur eene gewenschte verhouding der pensioenen van alle militaire officieren worden verzekerd en tevens den *andrang* tot verhooging worden geweerd, welke bij stuksgewijze regeling alligt zal uitgaan van hen, die daaronder niet worden begrepen.

(1) Dat deze veronderstelling juist is, blijkt nu overtuigend uit de mededeeling, voorkomende in de Memorie van Antwoord op hoofdstuk I, volgens welke het kader dezer 15 000 man gedeeltelijk uit *gepensioneerden* zal bestaan.

§ 2. Op verschillende gronden werd deze wetsvoordragt door vele leden afgekeurd. In de eerste plaats is op den ongunstigen toestand der schatkist gewezen. De steeds klimmende last der pensioenen legt haar telken jare zwaardere offers op; het schijnt vooral op dit oogenblik niet wenschelijk om het bedrag dier uitkeeringen te verhoogen. Tegen geringe vermeerdering van tractement heeft de Kamer zich bij het onderzoek der Staatsbegrooting voor het volgend dienstjaar meermalen met kracht verzet. Al heeft zij er in 1859, toen de toestand der geldmiddelen gunstig was, toe medegewerkt, dat aan de zeeofficieren eene toelaag boven hun pensioen voor elk jaar werkelijk verblijf in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen is toegestaan, thans kan zij moeilijk in eene duurzame verhooging der Staatsuitgaven tot een aanzienlijk bedrag ten behoeve van een deel van 's Rijks ambtenaren toestemmen.

Hierop werd geantwoord, dat billijkheid de voorgestelde verhooging der pensioenen vordert en dat bezwaren van geldelijken aard geen onoverkomelijke hinderpaal mogen zijn, om zulk eene maatregel tot stand te brengen. Van de andere zijde werd dit niet betwist; maar men meende niet onbillijk te handelen, wanneer men zich tegen *elke* verhooging der Staatsuitgaven verklaarde. Intusschen kan het juist bedrag der verhooging, welke uit deze regeling zoude voortvloeijen, moeilijk uit de daarbij overgelegde stukken worden opgemaakt. Daarom wenschte men van de Regering te vernemen, met hoeveel het bedrag der thans aan zee-officieren uitbetaalde pensioenen zoude klimmen, wanneer de bepalingen van dit wets-ontwerp daarop wierden toegepast.

§ 3. Ook de gronden, welke voor deze verhooging van pensioenen door de Regering worden aangevoerd, vonden bestrijding. Sommige leden konden het niet toestemmen, dat een verblijf in verzengde luchtstreken den zee-officier aanspraak zoude geven op hooger pensioen. Zij meenden, dat de roeping van eenen zee-officier deze dienst in andere deelen der aarde van zelf medebrengt, en dat zij door verhoogde tractementen en tafalgelden genoegzaam wordt beloond. Andere leden konden daarin echter niet zoo gereedelijk toestemmen. Meer dan eens doet zich het verschijnsel voor dat zee-officieren, die daartoe kans zien, trachten eene betrekking aan den wal te bekomen. Voor 's lands dienst werkt dit vroegtijdig uittreden van vele zee-officieren uit het corps niet gunstig, en het schijnt wel noodzakelijk om het tegen te gaan door hun betere vooruitzichten in de toekomst te openen. Het beginsel, dat de dienst in verzengde luchtstreken hoogere belooning vordert, is juist door de toekenning der hoogere tractementen en tafalgelden in toepassing gebracht. Ten aanzien der pensioenen had ditzelfde, plaats, toen aan de zee-officieren bij de wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 96), boven hun pensioen eene toelaag is verleend van f 25 voor elk jaar werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen. De juistheid van dat beginsel werd dan ook door de groote meerderheid der leden erkend. Zij verklaarden zich bereid om tot verbetering der geldelijke vooruitzichten van het personeel der zeemagt mede te werken. Maar verscheidene leden drongen er op aan, dat verhooging van het bedrag der pensioenen gepaard zoude gaan met eene betere organisatie van het personeel der zeemagt. Reeds meermalen en nog onlangs werd er in het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs omtrent het wets-ontwerp tot vaststelling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1868 op gewezen, dat de inrigting van het corps zee-officieren in geen goede verhouding staat tot de diensten, welke van dat corps worden gevorderd (1). Het scheen niet noodig hieromtrent bij de overweging van *dit* wets-ontwerp in nadere bijzonderheden te treden. Het naauw verband tusschen de inrigting van het corps zee-officieren en het bedrag der tractementen en pensioenen van deze ambtenaren zal echter ook der Regering niet ontgaan.

§ 4. Van meer dan eene zijde werd de opmerking gemaakt dat in de Memorie van Toelichting eene zeer onjuiste vergelijking tusschen den toestand van het personeel der zeemagt en van dat der landmagt in onze overzeesche bezittingen wordt gemaakt. De zee-officieren hebben toch veel hooger bezoldiging dan de officieren der landmagt, zij zijn daardoor veelal in staat een gedeelte van hun tractement te besparen en naar het moederland over te maken; daarbij komt dat zij niet even als de landmagt vele achtereenvolgende jaren in de verzengde luchtstreek moeten

(1) De Commissie van Rapporteurs merkt hierbij op, dat deze beschouwingen in de afdelingen zijn medegedeeld, vóór dat de leden kennis konden nemen van den inhoud der Memorie van Beantwoording omtrent hoofdstuk VI der Staatsbegrooting voor 1868.

Bepalingen aangaande het vaststellen eener toelage boven de militaire pensioenen bij de zeemagt, ter zake van werkelijk verblijf in militaire dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en tusschen de keerkringen.

(Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs.)

verblijven, maar in den regel na drie jaren weder naar het moederland terugkeeren. Hiertegen werd aangevoerd, dat de naar het moederland door zee-officiëren overgemaakte gelden veelal dienen moeten tot kwijting hunner installatiekosten, of wel moeten vorbruikt worden wanneer zij na hunnen terugkeer met een laag tractement op non-activiteit worden gesteld en daarbij dan somwijlen nog buitengewone uitgaven moeten doen tot herstel hunner tusschen de keerkringen geschokte gezondheid. Een lid voegde er nog bij, dat de ontberingen en dienstverrigtingen der zeemagt in onze overzeesche bezittingen op veel hooger prijs gesteld moeten worden, dan die welke de landmagt daar bewijst.

Intusschen werd het vrij algemeen toegegeven, dat het hooge bedrag der pensioenen van de officieren der Indische landmagt niet kan gebezigd worden als een grond, om hooger pensioen voor de zee-officiëren te vragen. Bij de aanvankelijke regeling der pensioenen voor officieren van het Nederlandsch-Indische leger was dat bedrag niet zoo hoog. Maar die officieren hebben in der tijd zelve een particulier pensioenfonds opgericht, waarin zij door korting op hunne tractementen bijdroegen en waaruit zij later eene zeer aanzienlijke verhooging van hun pensioen genoten. Dat fonds ging in de schatkist van Nederlandsch Indie over, nadat bij Koninklijk besluit van 24 November 1859 (*Indisch Staatsblad* 1860, n°. 27) aan de officieren der landmagt in Nederlandsch Indie uit de Staatskas een pensioen was toegelegd, waarbij hun het bedrag der vroeger uit het bijzondere fonds genoten verhooging werd vergoed. De zee-officiëren hadden in dat fonds niet deelgenomen; hun toestand is dus een geheel andere en zij kunnen door eene verwijzing naar de pensioenen der officieren van het Indische leger het ontoereikende hunner pensioenen niet aantoonen. Het bedrag der Indische pensioenen mag dan ook niet als grond van vergelijking met die onzer zeelieden worden aangenomen.

§ 5. In twee afdelingen werd de vraag gedaan, of de militaire officieren, die krachtens onze Grondwet het regt hebben om pensioen te vorderen, niet even als de burgerlijke ambtenaren, die dat regt missen, door korting op hunne tractementen, eene bijdrage konden leveren voor het pensioen, dat hun later zal worden uitgekeerd. Zij werd echter door andere leden ontkennend beantwoord, daar men meende dat een militair officier, die door den aard zijner werkzaamheden, zelfs in tijd van vrede meer gevaar loopt van door dienstverrigtingen ongeschikt te worden voor het verder vervullen zijner betrekking, ten aanzien van het pensioen niet op ééne lijn met de burgerlijke ambtenaren kan worden gesteld.

§ 6. De regeling der pensioenen, die thans wordt voorgedragen, vond ook bij hen die wel tot eene verhooging wilden medewerken, sterken tegenstand. In eene afdeling werd aangevoerd, dat de toekenning als toelage van een *twintigste* gedeelte van het hoogste pensioensbedrag, op eene verkeerde berekening rust. Elk dienstjaar zoude dan bij de pensioensberekening voor drie jaren tellen, daar de in Indie doorgebrachte dienstjaren thans reeds dubbel worden gerekend. Het zoude, meende men, de voorkeur verdienen, wanneer voor ieder in de verzengde luchtstreek doorgebragt dienstjaar, als toelage werd geschonken een *veertigste* gedeelte van het verschil tusschen het hoogste pensioensbedrag der officieren van het Nederlandsch-Indische leger en de daarmee gelijkstaande rangen bij de zeemagt. Men zoude dan verkrijgen: voor een vice-admiraal, verschil f 4500, $\frac{1}{40}$ gedeelte = f 112,12; voor een kapitein ter zee, verschil f 1700, $\frac{1}{40}$ gedeelte = f 42,50; voor een kapitein-luitenant, verschil f 1000, $\frac{1}{40}$ gedeelte = f 25. De lagere rangen zoude bij het aannemen van dezen maatstaf wel minder bekomen dan zij thans verkrijgen; maar in den regel worden de zee-officiëren toch in de hoogere rangen gepensioneerd. Andere leden zagen in den zeer ongunstigen toestand der officieren van lagere rang een zeer ernstig bezwaar tegen het aangeprezen stelsel. Bovendien zoude het moeilijk uit te voeren zijn, zoolang de pensioenen der officieren van het Nederlandsch-Indische leger niet bij de wet zijn geregeld. De maatstaf van berekening zoude bij Koninklijk besluit ten eenen male kunnen worden gewijzigd. Men vond hierin aanleiding om opnieuw de noodzakelijkheid eener zoodanige wettelijke regeling voor te staan.

Meer bezwaar, dan de toekenning van een *twintigste* van het pensioensbedrag, rees er tegen de in deze voordragt opgenomen bepaling, dat daarvoor het bedrag zoude worden aangenomen, vastgesteld voor den rang dien de officier of schepeling *het laatst* in 's Rijks overzeesche bezittingen of tusschen de keerkringen *heeft* bekleed. Het is moeilijk te begrijpen waarom de Regering thans deze regeling voorstelt, terwijl zij in het wets-ontwerp dat in de

vroeger zitting der Staten-Generaal bij Koninklijke boodschap van 19 Junij jl. was ingediend, het stelsel had aangenomen en in de bij die voordragt gevoegde Memorie van Toelichting met zeer goede gronden had verdedigd, om de toelaag te berekenen naar het pensioensbedrag, vastgesteld voor den rang of graad, dien de officier of schepeling *tijdens zijn verblijf* in de verzengde luchtstreek *heeft bekleed*. Deze wijze van berekening toch verdient verre de voorkeur boven de thans voorgedragene. Daardoor zouden de diensten beloond worden naar den rang waarin zij zijn verrigt, en niet naar een later verkregen hooger rang, waarin gedurende een korter verblijf veel minder afmattende werkzaamheden door den officier werden volbragt.

De nu voorgedragen bepaling zal alligt tot misbruiken aanleiding geven. Want als een officier van hoogen rang gedurende een halfjaar naar Indie wordt gezonden, of hem in de laatste maanden van zijn verblijf aldaar een hoogere rang wordt toegekend, is hij in zijne pensioensberekening zeer belangrijk bevoordeeld boven zijne makkers, die welligt langer en zwaarder diensten in de tropen hebben verrigt, maar het geluk niet hadden daarheen als vlagofficier, in eene betrekking die welligt weinig opofferingen vordert, terug te keeren.

De tegenwoordige verhouding der pensioenen zoude geheel door den voorgestelden maatstaf van berekening worden verbroken. Een kapitein-luitenant toch die 20 Indische dienstjaren achter zich heeft en daarvan 6 maanden in den genoemen rang tusschen de keerkringen heeft doorgebragt, zoude f 3000, een luitenant der 1ste klasse in dezelfde veronderstelling f 2200 pensioen verkrijgen en een vice-admiraal bij dezelfde dienstverrigting in de overzeesche bezittingen f 6000 bekomen, dat is het dubbele van het tegenwoordig pensioen; terwijl de beide eerstgenoemde officieren evenveel als een majoor der landmagt in Nederlandsch Indie en f 600 meer dan een kapitein van het Indische leger zouden erlangen. Wel achtte men het billijk dat de diensten in lagere rangen verrigt, wijl zij in den regel de meest bezwarende zijn, het best worden beloond. Maar zelfs dit voordeel wordt blijkens het hierboven aangevoerde, door deze regeling niet verkregen. Sommige leden meenden, dat men het alleen door eene verhooging der in 1859 toegekende vaste toelaag, die onafhankelijk is van den bekleeden rang, op den duur zoude kunnen behouden.

§ 7. Eenige leden wenschten het regt op pensioen voor de zee-officiëren onafhankelijk te maken van de daartoe bij art. 33a der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126) gestelde voorwaarde van vijftigjarige ouderdom. Zij meenden, dat de officieren, die voor het verstrijken van hun vijftigste jaar het noodig aantal dienstjaren reeds door eene langdurige dienst in de overzeesche bezittingen hadden verkregen onmiddellijk, zoo zij dit wenschten, het genot van pensioen moesten kunnen verkrijgen, dat dan voor hen nog hoogere waarde zoude hebben, naarmate hunne geest- en lichaamskrachten op jeugdiger leeftijd meer waren gespaard.

§ 8. Twee leden wenschten van de Regering te vernemen, of zij niet door eene toelaag boven het pensioen zoude willen te gemoet komen aan de officieren van administratie bij de zeemagt, daar hun in 1853 het genot der hun vroeger toekomende emolumenten is ontnomen. Sommigen hebben daardoor eene schade van ettelijke duizende guldens geleden. Eenige vergoeding zoude niet onbillijk zijn, daar zij met het vooruitzicht op die voordeelen in dienst zijn getreden. Vele leden kwamen echter met kracht tegen deze meening op; naar hun oordeel kon hier van geene vergoeding sprake zijn, maar bestaat er eerder reden van tevredenheid voor die officieren, wegens de groote voordeelen die zij zoo langen tijd hebben genoten.

Art. 1. Algemeen werd het afgekeurd, dat de Regering aan deze wet eene terugwerkende kracht wil geven, door haar op de officieren en schepelingen die na 1 Januarij 1867 op pensioen gesteld zijn toepasselijk te verklaren. (Vgl. ook art. 4.) Men merkte hiertegen op dat ook de wet van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 96) eene gelijke bepaling inhoudt, waardoor zij voor alle sedert 1 Januarij 1859 gepensioneerden werkt. Het antwoord was, dat deze gevallen niet gelijk staan, daar die wet in het voorjaar van 1859 was behandeld terwijl dit ontwerp in geen geval vóór de laatste dagen van het jaar 1867 tot wet kan worden verheven.

Art. 2. Is het wel duidelijk, dat de machinisten bij 's Rijks zeemagt binnen de omschrijving van dit artikel vallen?

Wordt de vestiging van gepensioneerde schepelingen en mariniers in onze overzeesche bezittingen — zeker eene hoogst wenschelijke zaak — niet belemmerd door de formaliteiten aan hunne pensionering verbonden? Zoo ja, zoude het niet mogelijk zijn daarin verandering te brengen?

Stukken omtrent de werken der Amsterdamsche Kanaalmaatschappij.

(Verslag der Commissie tot onderzoek.)

Een lid wenschte bij dit artikel de bepaling gevoegd te zien, dat de verhooging der gage, bij resolutie van 27 April 1859, n°. 111, toegekend voor de zilveren en gouden medaille, tot een bedrag van f 2 en f 3 'smaands, boven het pensioen zal worden uitgekeerd. Hij meende daarin een krachtigen prikkel te zien voor den schepeling om gedurende langen tijd in dienst te blijven.

Art. 3. Men meende, dat de termijn van zes maanden, die in dit artikel wordt aangenomen, met het oog op de hierboven onder § 6 aangevoerde bezwaren, veel te kort is gesteld en minstens tot twee jaren moet worden uitgebreid.

Art. 4. Een lid drukte den wensch uit, dat de bepalingen dezer wet ook moesten worden toepasselijk verklaard op de officieren der in 1838 opgeheven koloniale marine, die bij zwaarder diensten lager tractementen hebben genoten, dan thans aan de officieren der zeemagt zijn toegekend. Zijne meening werd echter met klem bestreden; het zoude zeer gevaarlijk zijn zulk eene terugwerkende kracht aan deze wet te geven. Meermalen toch zijn vroeger gepensioneerde ambtenaren in nadeeliger toestand dan zij, die later in dienst zijn gebleven. Te regt werden dan ook na het vaststellen der wetten van 28 Augustus 1851, verscheiden reclames van gepensioneerde officieren tot het bekomen van een hooger, volgens de nieuwe wetgeving geregeld, pensioen afgewezen.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs, op 2 December 1867.

's JACOB.
HOEKWATER.
DE RAADT.
DE ROO VAN ALDERWERELT.
STORM VAN 'S GRAVESANDE.

[83. 1.]

VERSLAG DER COMMISSIE belast met het onderzoek der stukken omtrent de werken der Amsterdamsche Kanaalmaatschappij; uitgebragt in de zitting van den 14den December 1867.

Bij besluit uwer Vergadering van den 11den December jl. zijn in handen der ondergeteekenden gesteld de volgende door den Minister van Binnenlandsche Zaken op dien dag aan de Kamer overgelegde stukken betreffende de Amsterdamsche Kanaalmaatschappij:

a. het algemeene plan bedoeld bij art. 2 der concessie, bestaande uit: 1°. een grondplan, 2°. lengteprofillen, 3°. dwarsprofillen, 4°. eene schets van den tijd en de orde van uitvoering en 5°. eene memorie van toelichting, benevens de missive der Maatschappij van 9 Augustus 1865, waarbij deze vijf stukken zijn ingezonden;

b. eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Kanaalmaatschappij, dd. 17 November 1865, inhoudende de beslissing van den Minister omtrent dat algemeene plan;

c. zestien bestekken van verschillende onderdeelen van het geconcessioneerde werk, waarvan n°. 10 betreft de Noordzeesluizen, en n°. 13 de sluisen ten oosten van Amsterdam, welke beide laatstgenoemde bestekken vergezeld gaan van eenige correspondentie daarover gevoerd.

In verband met de interpellatie, die aanleiding tot de overlegging dezer stukken gegeven heeft, beschouwt uwe Commissie het als hare taak om te onderzoeken, of te dien aanzien de waarborgen bestaan, welke de concessie bedoeld heeft aan den Staat te geven voor de uitvoering van het werk, speciaal met betrekking tot de termijnen binnen welke het voltooid behoort te worden.

Het is hiertoe noodig allereerst den inhoud der concessie, voor zooveel dit punt betreft, na te gaan.

Art. 2 legt aan den concessionaris de verplichting op, om binnen zes maanden na het afkondigen der wet in art. 22 bedoeld, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ter goedkeuring in te

zenden een uitvoerig plan van het werk met de noodige teekeningen, profillen en begrooting van kosten, benevens eene schets van den tijd en de orde van uitvoering.

Voorts bepaalt ditzelfde artikel de grondtrekken, waaraan dat plan moet voldoen; grondtrekken, die echter in 1864 en 1865 gewijzigd zijn met onderling goedvinden van de Regering en den concessionaris. Men moet derhalve het primitive art. 2 steeds in verband beschouwen met het proces-verbaal der zitting van de commissie van 20 October 1864 en met het proces-verbaal der zittingen van de commissie van 17, 18 en 20 October 1865. Buitendien wordt in deze grondtrekken nog verwezen naar een verslag van den Raad van den Waterstaat, benoemd bij ministeriële beschikking van 19 April 1859, en moeten ook de artt. 6, 8 en 12 der concessie, handelende van het vaarwater voor Amsterdam en van de verplichtingen jegens Rhijnland en andere waterschappen alsmede jegens gemeenten, daarbij in het oog gehouden worden.

Art. 3 der concessie legt aan den concessionaris de verplichting op om, na de goedkeuring van het plan in art. 2 bedoeld, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken opvolgend ter goedkeuring aan te bieden de bestekken van al de uit te voeren werken, met de noodige teekeningen van de onderdeelen. Termijnen worden in dit artikel niet uitdrukkelijk genoemd.

Art. 4 geeft aan den Minister het regt om, na den concessionaris te hebben gehoord, in de ter goedkeuring ontvangen plannen, teekeningen, profillen en bestekken de noodig geoordeelde wijzigingen te brengen, zonder evenwel iets voor te schrijven dat strijdig zou zijn met de voorwaarden onder welke de concessie verleend is; terwijl art. 10 aan de Regering het toezigt op de behoorlijke uitvoering der werken opdraagt.

Art. 34 eindelijk bepaalt als poenaliteit het vervallen der concessie, onder andere indien de concessionaris het plan met de verdere stukken, in art. 2 genoemd, niet tijdig aan den Minister van Binnenlandsche Zaken heeft onderworpen, en indien de tot de onderneming behorende werken niet overeenkomstig het goedgekeurde plan en bestekken en binnen den daarbij bepaalden tijd worden uitgevoerd; alles buiten het geval van overmigt en behoudens de bevoegdheid van den Minister om de in art. 34 bedoelde termijnen te verlengen, gelijk in art. 36 is bepaald.

Derhalve: de concessionaris is verplicht voordragten te doen en heeft het regt gehoord te worden; maar de Minister stelt vast, zoo noodig na wijziging, plan en bestekken en termijnen, daarin alleen gebonden door de grondtrekken bij de concessie zelve bepaald; de Regering houdt toezigt op de uitvoering, en indien de concessionaris in gebreke blijft zijne verplichtingen na te komen, ook ten aanzien van den tijd bij het plan of de bestekken bepaald, is vervallenverklaring van al zijne regten als straf daarop gesteld.

Uwe Commissie wenscht thans aan deze grondslagen de overgelegde stukken te toetsen.

De wet in art. 2 bedoeld is afgekondigd den 31sten Januarij 1863. De termijn bij dat artikel gesteld verstreek dus op 31 Julij 1863. De inzending van het algemeene plan op 9 Augustus 1865 zou derhalve kunnen schijnen niet bij tijds geschied te zijn; maar de Minister heeft in zijne toelichting bij het overleggen der stukken verklaard, dat de inzending in Augustus 1865 slechts de voortzetting was eener vroegere handeling, waaromtrent de concessionaris diligent was verklaard.

De stukken op 9 Augustus 1865 ingezonden zijn dus die, welke bij art. 2 der concessie bedoeld zijn. Zij bestaan, gelijk reeds vroeger is opgemerkt, uit drie teekeningen (grondplan, lengteprofillen en dwarsprofillen) en twee geschreven stukken: de schets van den tijd en de orde van uitvoering en eene memorie van toelichting. De schets komt hier het meest in aanmerking. Zij is gesteld in het Hollandsch en in het Engelsch en geteekend door de ingenieurs HAWKSHAW en DIRKS. Eene onderteekening van de directie der Kanaalmaatschappij komt daarop niet voor; maar deze heeft toch, door dat stuk ter voldoening aan art. 2 der concessie in te dienen, het als haar eigen voordragt erkend; terwijl de onderteekening der ingenieurs tot bewijs van identiteit kan dienen voor het hoogst onwaarschijnlijke geval, dat hierover geschil mogt ontstaan.

In deze schets zijn al de werken onder 13 verschillende rubrieken gebragt, in navolging van het contract van aanneming (gelijk in de reeds aangehaalde missive der Kanaalmaatschappij van 9 Augustus 1865 gezegd wordt), en bij ieder dezer rubrieken is opgegeven, welk gedeelte daarvan in ieder der jaren 1865 tot 1872 zou moeten verrigt worden. Voor geen der werken is een later jaar dan 1872 als eindtermijn aangewezen; voor onderscheidene is reeds het jaar 1868 of 1867 of zelfs 1866 eindtermijn. De hoeveelheid in ieder jaar te verrigten wordt opgegeven in den vorm eener breuk, bijv. $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{7}$ enz. De schets bevat voorts